

Fond za zaštitu depozita

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2005.

Posvetite se
važnim stvarima

SADRŽAJ:

<i>1. osnovne informacije o Fondu za zaštitu depozita.....</i>	<i>3</i>
<i>2. karakteristike sistema zaštite depozita u Crnoj Gori</i>	<i>4</i>
<i>3. kretanje depozita u 2005 godini</i>	<i>5</i>
<i>4. informacija o premiji za zaštitu depozita.....</i>	<i>8</i>

AKTIVNOSTI FZD U 2005 GODINI

<i>a. investiciona politika</i>	<i>9</i>
<i>b. izmjene zakona.....</i>	<i>9</i>
<i>c. implementacija izmijenjenog zakona</i>	<i>10</i>
<i>d. marketinške aktivnosti</i>	<i>11</i>
<i>e. međunarodna saradnja</i>	<i>13</i>
<i>PLAN AKTIVNOSTI ZA 2006. GODINU.....</i>	<i>13</i>

1. OSNOVNE INFORMACIJE O FONDU ZA ZAŠTITU DEPOZITA

Zakonom o zaštiti depozita (Sl. list RCG br.40/03 i 65/05) osnovan je Fond za zaštitu depozita (u daljem tekstu: Fond).

Osnovna djelatnost Fonda je zaštita depozita u bankama, koja se ostvaruje kroz prikupljanje premija, radi isplate garantovanih depozita deponentima u slučaju kada se, u skladu sa zakonom, nad bankom otvori stečajni postupak.

Fondom upravlja Upravni odbor od 5 članova, koji imenuje Savjet Centralne banke Crne Gore, na period od 4 godine. Izuzetno, kod imenovanja prvog Upravnog odbora, predsjednik i jedan član se imenuju na period od 6 godina.

Ovlašćenja Upravnog odbora i predsjednika Upravnog odbora su utvrđena zakonom.

Upravni odbor donosi odluke, Statut i druga opšta akta Fonda, utvrđuje politike i usvaja izvještaje Fonda.

Predsjednik Upravnog odbora predstavlja i zastupa Fond, rukovodi radom i odgovoran je za zakonitost poslovanja Fonda.

Fond je započeo s radom imenovanjem članova Upravnog odbora u junu 2004. godine.

Za redovno poslovanje Fonda u 2005. godini (nabavka osnovnih sredstava, obuka zaposlenih, marketinške aktivnosti i plate zaposlenih) sredstva je, kroz tehničku i finansijsku pomoć, obezbijedila Centralne banke Crne Gore.

Informacioni sistem (radne stanice-računare i software za isplatu garantovanih depozita) kroz donaciju obezbijedio je DFID.

Na dan 31. 12. 2005. god. u Fondu su zaposlena tri lica, sa visokom školskom spremom.

Sjedište Fonda je u Podgorici, ulica Miljana Vukova bb.

2. KARAKTERISTIKE SISTEMA ZAŠTITE DEPOZITA U CRNOJ GORI

Sistem zaštite depozita u Crnoj Gori obavezan je za sve banke i uključuje zaštitu depozita i fizičkih i pravih lica, bilo da su deponovani u EUR, ili u drugim valutama.

Zaštitom depozita nijesu obuhvaćeni:

- depoziti pravnih lica koja se bave osiguranjem;
- depoziti budžeta Republike Crne Gore i jedinica lokalne samouprave;
- depoziti vanbudžetskih Fondova u smislu zakona kojim se uređuje budžet Republike Crne Gore;
- depoziti penzionih Fondova;
- depoziti kolektivnih investicionih šema osnovanih u skladu sa zakonom (privatizacioni Fondovi, investicioni fondovi i dr.);
- depoziti banaka;
- depoziti lica za koje banka, u ime i za račun tih lica, po njihovom nalogu obavlja poslove za koje davalac sredstava samostalno snosi rizik;
- depoziti lica koja posjeduju akcije banke na osnovu kojih imaju više od 5% glasova u skupštini akcionara te banke;
- depoziti generalnog direktora banke, lica koja su članovi upravnog odbora banke, lica koja su članovi stalnih tijela upravnog odbora, lica koja vrše funkcije direktora, zamjenika direktora i šefova sektora ili drugih organizacionih djelova u banci, pravnih lica u kojima odnosna lica imaju 10% ili više učešća u kapitalu ili akcijama sa pravom glasa, kao i depoziti njihovih bračnih drugova i srodnika u pravoj ili pobočnoj liniji zaključno sa drugim stepenom srodstva; depoziti lica koja su odgovorna za izradu revizije finansijskih izvještaja banke.

Iz sistema zaštite depozita su isključeni i depoziti za koje je izvještajem o kontroli Centralne banke utvrđeno da pripadaju deponentu koji je doprinio pogoršanju finansijskog stanja banke, kao i depoziti lica protiv kojih je pokrenut postupak radi utvrđivanja povezanosti sa transakcijama ili radnjama koje predstavljaju pranje novca ili finansiranje terorizma.

Ukupni iznos zaštićenog depozita jednog deponenta utvrđuje se na dan otvaranja stečajnog postupka nad bankom tako što se zbir svih njegovih zaštićenih depozita kod te banke, uključujući obračunatu kamatu, umanjuje za obaveze koje taj deponent ima prema banci nad kojom je otvoren postupak stečaja.

Visina garantovanog depozita koji Fond isplaćuje, pojedinačno po deponentu banke nad kojom je otvoren postupak stečaja, ne može biti viša od 5.000 € i isplaćuje se u EUR.

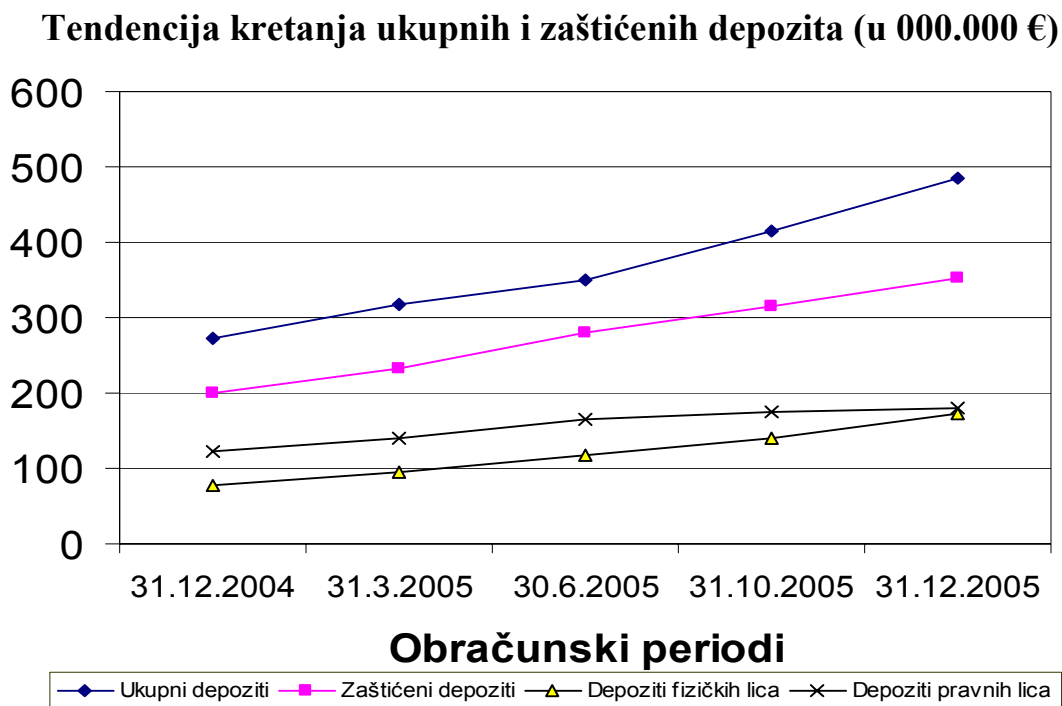
Fond je dužan da isplatu garantovanih depozita otpočne najkasnije u roku od 60 dana od dana nastanka zaštićenog slučaja, o čemu se deponenti obavještavaju posredstvom sredstava javnog informisanja.

3. KRETANJE DEPOZITA U 2005. GODINI

Na osnovu podataka koje su banake članice dostavile Fondu o stanju depozita tokom 2004. i 2005. godine, evidentna je tendencija rasta ukupnih depozita u bankarskom sektoru Crne Gore.

Procenat rasta ukupnih depozita sa stanjem na dan 31. 12. 2005. u odnosu na stanje na dan 31. 12. 2004. iznosi 173%. Za isti vremenski period rast ukupnih depozita je praćen rastom depozita u svim bankama (od 140-425%).

Slika 1:

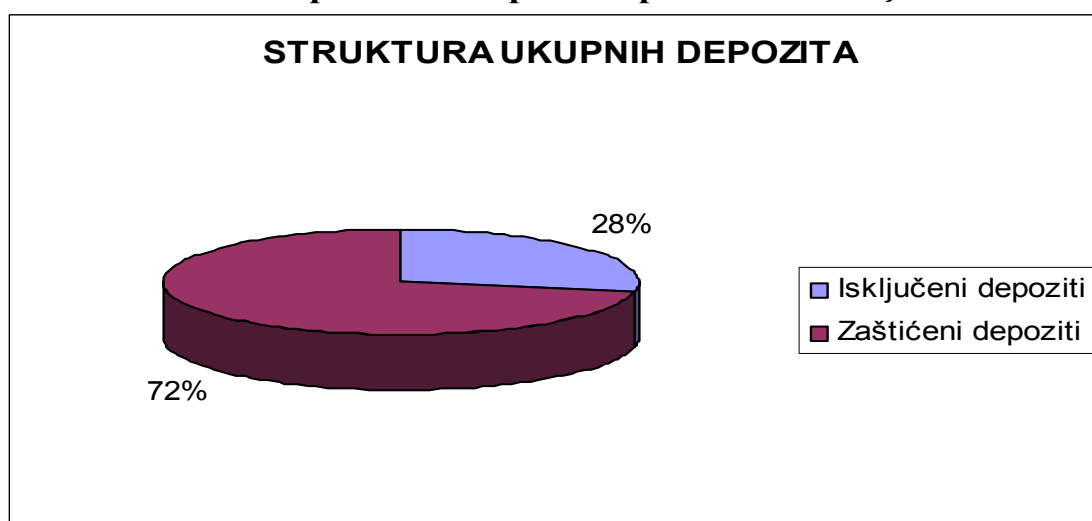

U strukturi ukupnih depozita na dan 31. 12. 2005. dvije banke učestvuju sa 63%.

Na dan 31. 12. 2005. ukupni depoziti banaka, koje su članice Fonda, iznose 472,6 miliona €.

Slika 2 :

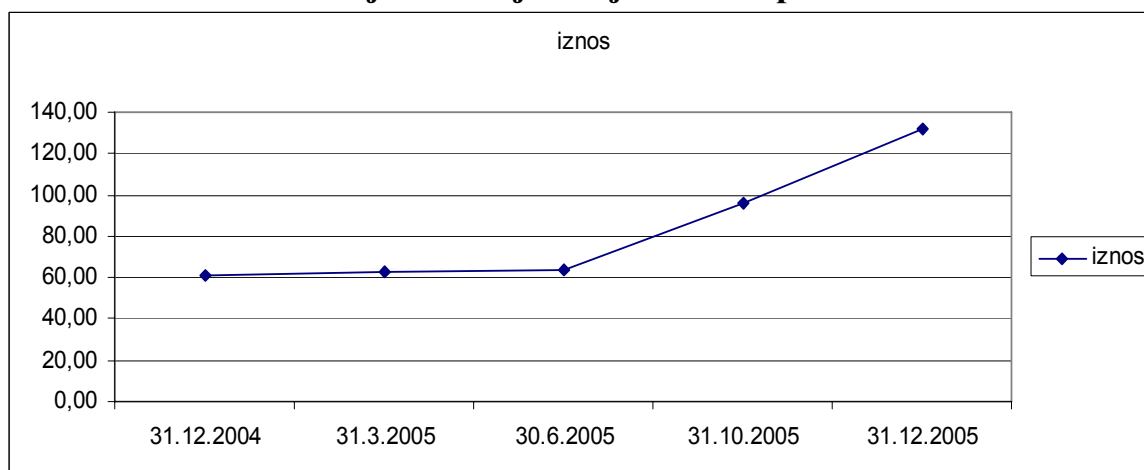
Učešće zaštićenih depozita u ukupnim depozitima na 31.12. 2005.

Zaštićeni depoziti na dan 31. 12. 2005. godine iznose 340,9 miliona €, od čega se 49% odnosi na depozite fizičkih lica a 51% su depoziti pravnih lica. Ova ujednačenost zaštićenih depozita pravnih i fizičkih lica rezultat je bržeg rasta zaštićenih depozita fizičkih lica od rasta zaštićenih depozita pravnih lica u 2005. godini.

Slika 3 :

Tendencija kretanja isključenih depozita

Depoziti koji se isključuju iz zaštite iznose 131,7 miliona € ili 27,9% ukupnih depozita kod banaka, koje su članice Fonda.

U odnosu na stanje 31. 12. 2004. god. evidentan je rast isključenih depozita od 182 % (taj rast u dvije banke kreće od 260-540%).

Tendencija rasta isključenih depozita proizilazi iz:

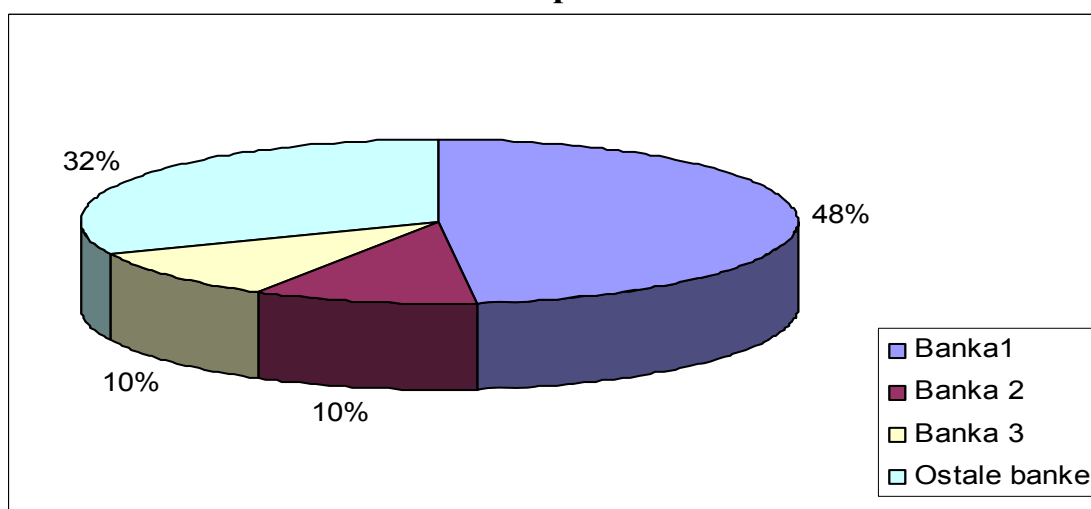
1. rasta depozita pravnih lica koji se bave osiguranjem (84%,);

2. rasta depozit budzeta RCG i jedinica lokalne samouprave (183%);
3. rasta depozita banaka (14%) i
4. rasta depozita vanbudžetskih fondova (1.000%)

Ukupna izloženost Fonda prema svim bankama iskazuje se kroz visinu garantovanih depozita kod banaka koje su članice Fonda i na 31. 12. 2005. godine iznosi 55,4 mil. €.

Slika 4:

Izloženost FZD prema bankama

Učešće garantovanih depozita u ukupnim depozitima iznosi 11,7% odnosno, 16,2% u zaštićenim depozitima. Na dan 31. 12. 2005. godine evidentirano je 273.093 deponenta koji imaju garantovani depozit u nekoj od 8 banaka, članica Fonda.

Tendenciju rasta ukupnih depozita prati i tendencija rasta zaštićenih i garantovanih depozita, s tim što je procenat rasta ukupnih depozita veći od procenta rasta garantovanih depozita.

Ovakva kretanja u rastu depozita ukazuju na rast visine depozita po jednom deponentu:

1. Prosječan garantovani depozit pravnih lica na dan 31. 12. 2004. iznosio je 537 €, a na dan 31. 12. 2005. godine iznosi **787 €**, ili 47% više
2. Prosječan garantovani depozit fizičkih lica na dan 31. 12. 2004. god. iznosio je 87 € dok na dan 31. 12. 2005. godine iznosi **178 €**, ili 116% više

4. INFORMACIJA O PREMIJI ZA ZAŠTITU DEPOZITA

Sredstva za zaštitu depozita prikupljaju se od premija koje banke uplaćuju Fondu pod uslovima i na način utvrđenim Zakonom.

Za osnivanje i funkcionisanje sistema zaštite depozita banke su dužne da odmah uplate početnu premiju i da redovno plaćaju godišnju premiju. Fond, u skladu sa Zakonom može odlučiti da u slučaju otvaranja stečajnog postupka, zbog nedostatka sredstava za isplatu garantovanih depozita, uvede i vanrednu premiju.

Zakonom je propisano da sve banke koje su upisane u Centralni registar privrednog suda postaju članice Fonda i utvrđena im je obaveza da uplate početnu premiju u iznosu 0,3% od svojih ukupnih depozita. Ovu premiju je, u zakonom utvrđenom roku, uplatilo 8 banaka koje su postale članice Fonda.

Dvije banke, nad kojom su izrečene mjere za ozdravljenje, postaće članice Fonda kada Centralna banka ocijeni da su uvedene mjere dovele do ozdravljenja banke ili donese rješenje o prestanku mjera i uplate početnu premiju.

Za banke koje se kasnije budu osnovale utvrđena je obaveza da plate početnu premiju u fiksnom iznosu od 10.000 € u roku od 60 dana od dana upisa u Centralni registar privrednog suda.

Visinu godišnje premije utvrđuje Upravni odbor, vodeći računa o visini prikupljenih sredstava i stepena likvidnosti banaka. Godišnja premija se obračunava i plaća kvartalno. Osnovicu za obračun rata godišnje premije čini prosjek ukupnih depozita posljednjeg dana svakog mjeseca u prethodnom tromjesečju. Upravni odbor Fonda utvrdio je godišnju premiju za 2006. godinu u visini od 0,25% ukupnih depozita banaka.

Po osnovu početne premije osam banaka koje su članice Fonda, su u decembru 2005. godine uplatile iznos od 1.203.000 € .

S obzirom da su izmjene Zakona stupile na snagu tokom novembra 2005. godine, u 2005. godini banke nijesu uplaćivale godišnje premije.

Vanredna premija se može uvesti samo izuzetno, kako bi se omogućilo Fondu da, u slučaju otvaranja stečaja nad bankom i nedostatka sredstava, isplati deponentima garantovane depozite. Ova premija se uvodi jednokratno i restriktivno tako da zajedno sa godišnjom premijom ne može iznositi više od 1,5% ukupnih depozita banaka.

AKTIVNOSTI FZD U 2005. GODINI

a) INVESTICIONA POLITIKA

Zakon o zaštiti depozita propisuje obavezu Fondu da investira sredstava u najsigurnije i najlikvidnije hartije od vrijednosti.

U skladu sa Zakonom, Fond može sredstva investirati u hartije od vrijednosti izdate ili garantovane od strane Republike, hartije od vrijednosti izdate od banke, finansijske institucije ili države visokog rejtinga, koji je utvrđen od strane međunarodno priznate agencije i depozite u bankama sa visokim rejtingom koji je utvrđen od strane međunarodno priznate agencije.

Od investiranja sredstava prikupljenih od početne premije Fond je u 2005. godini prihodovao iznos od 2.033 €.

b) IZMJENE ZAKONA

Zakonom o zaštiti depozita, koji je Skupština RCG usvojila u julu 2003. godine (»Sl.list RCG«, br.40/03), inicijalno su stvoreni normativni uslovi za osnivanje Fonda, ali zbog nedostatka sredstava, sistem zaštite depozita nije implementiran. Kako su u međuvremenu uočeni određeni nedostaci ocijenjeno je opravdanim da se izvrše i određene izmjene u osnovnom tekstu Zakona.

Zaštita depozita je od strane Evropske komisije ocijenjena kao suštinski element za zaokruživanje unutrašnjeg tržišta i neophodna dopuna sistemu supervizije kreditnih institucija, kao povezanom sistemu svih institucija određenog finansijskog tržišta, pri čemu bi neuspjeh bilo koje od njih mogao ugroziti stabilnost finansijskog sistema jedne ili više zemalja članica.

U postupku obezbjeđenja početnih sredstava, KfW (Njemačka razvojna banka) je iskazala interesovanje za davanje donacije za realizaciju sistema zaštite depozita. Vlada Republike Crne Gore je 15. 04. 2005. godine, potpisala je protokol o bilateralnoj saradnji sa Vladom Savezne Republike Njemačke, koji u tački 3.1 predviđa bespovratnu pomoć u iznosu od 3.000.000 €, za osnivanje Fonda i implementaciju zaštite depozita. Za realizaciju ove donacije bile su potrebne izmjene i dopune zakona, radi njegovog što cjelovitijeg usaglašavanja sa Direktivom EU. Direktiva Evropske Unije, zbog postojećeg pravno-regulatornog okvira i realnog ekonomskog stanja, nije se mogla u cjelosti implementirati, te su u predloženim izmjenama izvršena moguća i prihvatljiva rješenja. KfW je, putem obezbjeđenja kompetentnih savjetnika, pružio tehničku pomoć u radu na izmjenama zakona.

Uz pomoć inostranih stručnjaka Zakon je detaljno analiziran i uočeni nedostaci su otklonjeni. Ispravke, dopune i izmjene rađene su u cijelom tekstu.

Jedna od najznačajnijih izmjena zakona odnosi se na način refundacije isplaćenih sredstava po osnovu garantovanog depozita. Kada Fond, kod nastanka »zaštićenog slučaja«, isplati deponentima garantovane depozite za iznos isplaćenih sredstava se namiruje iz stečajne mase tek nakon punog namirenja svih deponenata.

Povećavanjem sigurnosti deponenata da će im, u slučaju stečaja banke, depoziti, u cjelini ili veći dio, biti isplaćeni, jača se i povjerenje u bankarski sistem i stvara osnov za brži rast depozita. Na ovaj način stvara se mogućnost da se, u narednih nekoliko godina, povećava iznos garantovanog depozita i stvore uslovi da Fond garantuje i iznos do 20.000 € (u skladu s Direktivom EU 19/94 EC iz 1994. godine).

Novina je ovlašćenje Fondu da može da emituje hartije od vrijednosti u slučaju kada nema dovoljno sredstava da isplati sve garantovane depozite kod nastanka zaštićenog slučaja.

Osim toga, Zakon je poboljššan u dijelu :

- propisivanja politike investiranja sredstava;
- dopune ovlašćenja FZD da:
 - a) utvrđuje godišnju premiju po različitim stopama, odnosno tzv. diferencijalnu stopu premije, zavisno od rejtinga banke;
 - b) uvodi vanredne premije, u slučaju nastanka zaštićenog slučaja;
 - c) smanji i obustavi naplatu premije, kada nivo sredstava Fonda dostigne visinu od 3% zaštićenih depozita.

Novina je i veća samostalnost Fonda u odnosu na Centralnu banku Crne Gore, pri čemu je akcenat stavljen na obavezu razmjenu informacija koje mogu biti od značaja na nastanak »zaštićenog slučaja« i isplatu garantovanih depozita. Način razmjene informacija i saradnja Fonda i Centralne banke će se regulisati Memorandumom o saradnji i razumijevanju.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti depozita usvojen je u Skupštini RCG 25. 10. 2005. godine, a stupio je na snagu 11. 11. 2005. godine.

c) IMPLEMENTACIJA IZMIJENJENOG ZAKONA

Nakon usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti depozita bilo je neophodno sa novim tekstom uskladiti i podzakonska akta.

Već od sredine 2005. godine intenzivirao se rad na pripremi nove podzakonske regulative u skladu sa izmijenjenim tekstom zakona.

Nakon što je Savjet Centralne banke imenovao Upravni odbor u skladu sa izmijenjenim Zakonom, donijeta je nova podzakonska regulativa: Statut i unutrašnja akta Fonda, odluke o izvještavanju sa novim obrascima za mjesečno i kvartalno izvještavanje, te Odluka o utvrđivanju godišnje premije za 2006. godinu.

Imajući u vidu odredbu da je Fond obavezan da vrši isplatu garantovanih depozita od 1. januara 2006. godine, otpočet je rad i na podzakonskim aktima kojima se reguliše isplata garantovanih depozita, te izradi Investicione politike Fonda.

Nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti depozita (11. 11. 2005. g.), napravljena je prezentacija za sve banke u bankarskom sistemu, radi njihove pune informisanosti o izmjenama zakona. Banke su posebno informisane o obavezama koje imaju prema Fondu, kao i mogućnostima koje sistem zaštite depozita pruža deponentima banaka.

d) MARKETINŠKE AKTIVNOSTI

Zbog značaja pravovremene informisanosti i edukacije građana o sistemu zaštite u Crnoj Gori, Fond je veliku pažnju posvetio marketinškim aktivnostima koje su realizovane u skladu sa marketinškom politikom Fonda koju je usvojio Upravni odbor.

Za pružanje stručne pomoći na promociji sistema zaštite depozita angažovana je marketinška agencija.

Radi informisanja ukupne javnosti u Crnoj Gori, štampan je informativni letak (tzv. Info flyer), koji je putem dnevne štampe distribuiran u 65.000 primjeraka.

U skladu sa Zakonom Fond je napravio plakat i naljepnicu sa znakom Fonda i dostavio ih svim bankama članicama Fonda, radi jednostavnog i prilagodljivog načina informisanja klijenta o sistemu zaštite depozita.

Fond je uradio i TV spot radi promovisanja znaka i loga Fonda.

Nakon usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti depozita, Fond je, radi informisanja građana o sistemu zaštite depozita, organizovao medijske nastupe na državnoj televiziji, press konferencije i davao saopštenja za javnost.

Radi najšireg upoznavanja domaće i strane javnosti, Fond je angažovao profesionalnu agenciju za izradu web site, koji se može posjetiti na adresi www.fzdcg.org gdje su dostupne sve informacije o aktivnostima Fonda.

e) MEĐUNARODNA SARADNJA

U oktobru 2004. godine Fond je postao je član European Forum of Deposit Insurers (EFDI), koji predstavlja udruženje evropskih Fondova na dobrovoljnoj osnovi, a omogućava razmjenu ideja i iskustava o osiguranju depozita u Evropi. U organizaciji EFDI održano je tokom 2005. godine četiri seminara i godišnja skupština, na kojima su prezentirana dostignuća u oblasti zaštite depozita u zemljama EU i zemljama u tranziciji.

Fond je na godišnjoj konferenciji u Sarajevu imao prezentaciju medijske kampanje o sistemu zaštite depozita u Crnoj Gori .

U organizaciji KFW i GBDS-a, od strane priznatog evropskog investicionog Fonda (Deutsche Asset Management) za Fond je pripremljena prezentacija o mogućnostima investiranja sredstava.

5. PLAN AKTIVNOSTI ZA 2006. GODINU

U 2006. godini Fond će nastaviti sa pripremom i usvajanjem podzakonske regulative, uključujući i usvajanje Investicione politike Fonda.

Mjesečna i kvartalna analiza podataka o stanju depozita i kretanjima u bankarskom sistemu, redovna naplata godišnje premije, investiranje sredstava, te razmjena podataka sa Centralnom bankom su stalan zadatak zaposlenih u Fondu.

Uz dalju obuku zaposlenih, zapošljavanje pravnika i dobijanje sredstava donacije od Njemačke Vlade, Fond za zaštitu depozita će stvarati i ljudske i finansijske resurse da u punoj mjeri obavi funkciju zaštite depozita u Crnoj Gori.